

Turen gik fra Pukavik i vest til lidt øst for Karlskrona med adskillige afstikkere

*En kajakfærd
gennem
Blekinge skærgård
"Öriket"
25. juni – 3. juli 2005
af Hans Ketil Nexø Kajakklub
med "Blågossarna" i Pippiland*

På et foto fra turen sidder vi alle i vore blå klubtrøjer, og Kim kommenterer umiddelbart billedet med at kalde os "Blågossarna", hvorefter Allan straks supplerer med ordene "i Pippiland", og det blev så dette års overskrift. Blågossarna består af Allan, chefkok, Anne, økonom, Knud, bålformand, Birthe, videnskabelig medarbejder med speciale i ornitologi og flora, Kim, turplanlægger, navigatør og stifinder, Lotte, krisepsykolog og altmuligmand på margarinefabrikken, og endelig Hans, Deres udsendte reporter fra "Pagajen". Alle i besiddelse af godt humør, gå-på-mod og den hittepåsomhed, som overlevelse og tæt samvær i vildmarken kræver. Sidste år roede vi rundt i områderne ved hhv. Sturkö og Tjärö, men i år besluttede vi os for at fuldlaste kajakkerne med proviant til alle 9 dage og gå på langfærd gennem hele skærgården fra vest til øst. Vi ville være så selvfor-synende som muligt og kun supplere det mest nødvendige undervejs, først og fremmest vand. Vi havde planlagt rejsedatoer og bestilt billetter allerede i februar og indarbejdet erfaringerne i planlægningen fra sidste år. Bl.a. ville vi år tilsigte at sætte i vandet hver dag ved 10 tiden og gå i land senest kl. 17. Vi kan nemlig nemt smuldre formiddagen væk, inden vi kommer af sted, når vi er så mange. Til gengæld er man så tilbøjelig til at ro, indtil trætheden melder sig, og så går man let sukkerkold under aftenens praktiske gøremål, så vi ikke får tid til at nyde stedet. Ligeledes ville vi i år smøre madpakker om morgenen, så vi ikke skulle bruge tid midt på dagen til at rode kajakkerne igennem for at finde frokostingredienserne frem. Anne og Allan havde igen i år påtaget sig at indkøbe og forberede mad hjemmefra, hvilket betød, at vi de første 3 dage kunne indtage lækker, hjemmelavet mad fra "kølerummet" – det forreste pakrum i Allans kajak. Kajakkerne, udstyret, beklædningen og andet grej var checket og rengjort, og traileren var pakket dagen før og stod nu klar til afgang i klubhuset.

Lørdag d. 25. juni: Pukavik - Nastensö

Vi måtte igen i år stå op tidligt op for at nå færgen 06⁴⁵ lørdag morgen. Vi ville ellers gerne have været af sted fredag formiddag og dermed haft en dag mere i skærgården, men allerede i februar var den ønskede afgang udsolgt, så man skal godt nok være tidligt ude, når man vil fra øen med en høj trailer. I anledning af min fødselsdag havde jeg taget morgenmad med til os alle. Lotte havde medbragt et lys, der vedblivende spillede "Happy birthday" til enten fornøjelse eller irritation for de øvrige passagerer, og Birthe bød på friske jordbær fra haven. Vi ankom planmæssigt og i højt humør til Ystad og satte i strålende sol kursen mod Pukavik, hvor vi ville starte vores lille odysse. Vi holdt ind på en rasteplass i Norge, lidt syd for Pukavik, for at orientere os på en turist informationstavle og opdagede da tilfældigt, at Kims venstre bagdæk var punkteret. Det blev heldigvis nemt klaret med et hurtigt hjulskift. Vi kørte så det sidste stykke til Pukavik, hvor der var en lille lystbådehavn med sliske og bro, som vi kunne gå ud fra, ligesom det var et godt og beskyttet sted at efterlade bilerne og traileren, som vi så på én eller anden måde måtte hente senere. Inden vi fik klædt om og pakket kajakkerne var det blevet frokosttid, og da det var begyndt at stænke lidt, besluttede vi at spise den medbragte madpakke under en opklodset motoryacht, indtil det klarede op. – Det gjorde det så ikke! Til sidst opfordrede formanden til søsætning, ellers kunne vi jo sidde dér hele eftermid-

dagen, så under et midlertidigt ophold i regnen gik vi i bådene, som var lastet til bristepunktet. Ud over de umådelige mængder mad insisterede Allan på, at der blev gjort plads til 24 friske æg i bakker. Vi lå alle så dybt i vandet, at alle lastemærker var under vandlinien, men ikke desto mindre holdt kajakerne sig på forunderlig vis stadig flydende. Det meste af oppakningen var under dæk, men på fordækket lå Knuds hjemmefremstillede, transportable sliske, 2 x 1½ lt. flasker med fællesvand, kort og kompas, en drikkeflaske, fangline, termometer og en termoflaske. På bagdækket lå en stignøjle, et træktov, en pumpe, en 3-delt reservepagaj samt en ekstra paksæk, som sommetider var tom, og andre gange fyldt med affald eller andet, som der ikke var plads til på underste dæk. Alle kroge såvel i pakrummene som i cockpittet var proppet til det yderste, og mellem benene har jeg altid en paksæk liggende med lidt skiftetøj, pung, fotoapparat, røgtobak og andet, som er rart at have ved hånden – en slags håndtaske, som kort og godt benævnes ”herreværelset”.

Vi pakker kajakerne og gør klar til take-off

Ved 13-tiden er alle klar, og med alle luger skalkede støder vi fra og stævner ud i regnen og eventyret. Vi har med fuldt overlæg lagt ruten fra vest mod øst af hensyn til den fremherskende vestenvind, og det viser sig da også i ugens løb, at både vinden og bølgerne er vores allierede det meste af vejen og skubber os i den rigtige retning. Dagens rute går fra odde til odde, og små og store øer passerer os på begge sider. Regnen stilner efterhånden af, og det klarer op. Ud for Karlshamn opstår en lille misforståelse. Kim, Knud og jeg ligger lidt foran og går nordpå mellem Stärnö og Boön for at runde Boön nordenom. Der ligger en marina, men ellers er stedet præget af en ugemytlig stenindustri. De andre tror, at vi blot er gået ind i en fjord for at sonde terrænet mhp. evt. overnatning. Overbeviste om at de uskønne omgivelser er helt ubrugelige til formålet lægger de sig derfor i flåde og afventer vores tilbagekomst. Da bagtroppen således ikke slutter op, må de 3 stifindere vende om. Misforståelsen afklares, og i samlet trop sætter vi kursen videre mod øst, forbi Eneskär, idet vi sætter vores lid til, at Sjoö eller Nastensö kan bruges til overnatning. Vores forventninger bliver ikke skuffede. Da vi nærmer os Nastensö er vejret igen blevet det dejligste sommervejr, og øen viser sig at være en lille paradiso med alle de kvaliteter, vi søger: græs til at løbe op på, sten og klipper til at bade fra, et fladt og åbent nedgræsset område til teltslagning takket være øens fårebestand og en smuk spredt bevoksning af enebærbuske, fyrre- og birketræer. Klokken er blevet 17³⁰, så planen er kun blevet overskredet med en halv time til trods for dagens sene start. Det er alligevel blevet til 19,5 km og vi har næsten roet os ud af det første af 4 kort. Umiddelbart har dagens rute ikke været så interessant og smuk som den øvrige skærgård, så vi vil ikke anbefale andre at bruge tid på området vest for Karlshamn.

Midt på Nastensö ligger en gigantisk vandreblok, så stor som en kæmpevilla. Der må den have ligget og tronet siden sidste istid som en påmindelse om naturens enorme kræfter. Vi tømmer kajakerne og etablerer lejren, graver bålplads og samler brænde. Udspændte tørresnore dekorerer med tøj og udstyr i grelle farver, og Allan får hurtigt gang i de 3 stormkøkkener. Himlen er atter blå og skyfri, og det er nu blevet helt stille og lunt. Snart sidder vi ”bænkede” på tæpper, sten, Thermarest lænestole og trebenede chesterfield stole og nyder den smukke udsigt under det lækre måltid, kød i skøn sovs og nye kartofler, en gryderet som Allan kalder ”Stuede bjørnepoter”.

Bevæbnet med Politikens ”Flora i farver” går Birthe på opdagelse i stedets flora, og vi kan allerede første dag med stolthed dokumentere følgende fund på Nastensö:

144 alm. Syre
 145 Rødknæ
 161 Fladstjerne
 218 Bidende Ranunkel
 269 Bidende Stenurt
 303 Gåsepotentil
 333 Hvidkløver
 339 alm. Kællingetand
 484 Markforglemmegej
 504 Korsknep
 614 alm. Røllike
 640 Kær-tidse
 alm. Stedmoder

På det blanke vand i den stille vig dykker terner uafbrudt og snupper småfisk fra overfladen. Propen er taget af en karton rødvin. Papemballagen er efterladt hjemme, og plastikposen med vin bliver derfor ikke kaldt andet blodplasma. Efter maden går Kim, Lotte og jeg en aftentur rundt om øen, og da vi kommer tilbage, modtages vi med fødselsdagssang. En frisklavet lagkage med lys troner på et lugedæksel, og en busk er dekoreret med kulørte lamper med lys og guirlander i svenske farver. De smukt indpakkede gaver på gavebordet viser sig at indeholde et alu-overlevelsestæppe og en vandtæt holder til mobilen – lige til at tage i brug.

Vi samles om det hyggelige bål, og aftenen fortsætter i muntert lag, mens månen står op og kaster et fortryllet skær over den smukke skærgård. I en symbiose af humor og fællesskab og sikkert også under indtryk af den gode rødvin skabes en fiktiv blind passager ved navn Kurt. Han fulgte os på den videre færd og blev en uundgåelig del af gruppen, indtil han den sidste dag lod sig reinkarnere i skikkelse af en lille forvirret fugl, som vi efterlod på Ramsö. Da solen går ned, sætter den himlen i brand og opfører et betagende farve- og lysshow, som ville få selv Jean Michel Jarre til at blegne. Mætte, varme, veltilpasse og måske en lille smule tummelumske overvældes vi til sidst af træthed efter en lang og omtumlet dag. Spaden og toiletrullen placeres centralt ved bålet, vi hilser godnat, drøner omkuld i teltene og slumrer ind med glade tanker om, hvad de næste dage mon bringer.

Søndag d. 26. juni: Nastensö – Saltärna

Vel udhvilede vågner vi til en skøn, stille morgen med fuld sol. Havet ligger udbredt som et blankpoleret marmorgulv så langt øjet rækker. Små og store øer er spredt med rund hånd omkring os. På de nærmeste kan vi skelne alle detaljer i det skarpe lys, de fjerneste ligger som blålige tågeklatter. Havet spejler sig og går i ét med det lyse himmelhvalv, så man kun kan fornemme horisonten. Ternerne flakser lydløse rundt og har sikkert allerede længe været i gang med dagens fiskeri. Vi siger godmorgen og lister stille rundt. Morgenbadet kalder, og vi hopper i det friske, klare vand, som er væsentligt varmere end sidste år, hvor det kun nåede op på 13 grader. I år er det helt lunt, og vi kan svømme længe omkring. Allan har allerede indtaget sin faste plads og troner ved Trangiaerne. Der koges æg og vand til the og kaffe. Under morgenmaden dukker en flok nysgerrige får op. De græsser lidt i lejrens udkant og tager mål af de uanmeldte gæster. Et par af lammene kommer dog helt ned til os og lader sig kælent klø bag øret, indtil de kaldes til orden og igen slutter sig til den øvrige flok.

Efter morgenmaden pakker vi lejren ned i kajakkerne og sætter ud på dagens rute. Nu er vi i hjertet af den smukke skærgård. Store og små øer, skær og holme glider forbi os og lokker med deres skønhed. Det kræver en stålsat vilje at ro videre, for man har lyst til at sætte fod på dem alle. På landsiden ser vi den ene idyl efter den anden, som var de klippet ud af ”Hus & Hem” – svenskernes svar på ”Bo Bedre”. Små hyggelige træhuse er indpasset i klippelandskabet, som var de skabt samtidigt. De fleste er malet i den traditionelle svenskrøde farve, men mange er i lyse blå og gule pastelfarver. Hvert hus har sin bådebro, nogle har endda monteret vipper til badelivets glæder. Jo, det

Ad Sveriges blå bånd

te er uforfalsket Pippiland. I dag står den på havsejlad. En blid medbør skubber os i ryggen, og venlige bølger hjælper os fremad på færden. Ude mod syd ses Tärnö, som nogle af os besøgte sidste år. Så ved vi, at vi nærmer os den smukke Tjärö, som vi glæder os til at gense for en kort bemærkning. Vi nærmer os øen sydfra og går op langs den østlige side. Snart dukker marinaen og de velkendte røde bygninger op. Vi lægger til ved en pontonbro, som skyder ud mellem sivene. Inde på land, for enden af broen, ligger et lille hus. Her bor bestyreren af turiststationen. Han udlejer også kajakker, kanoer og robåde. Han har

været på Bornholm flere gange og boet i Snogebæk, så han kender godt Nexø, og da han ser nærmere efter, genkender han logoet på vores trøjer og kan godt huske, at vi lå i telt her sidste år. Vi spiser vores madpakker, bader fra broen og slikker sol, inden vi går op til cafeteriet og køber postkort og spiser is på etablisementets træterrasse, hvor man kan sidde og drømme sig tilbage i tiden. Knud har glemt sin toilet taske derhjemme, så han investerer vildt i en sprit ny tandbørste. Senere på turen dukker toilettasken dog uskadt frem fra kajakkens nedre lastrum. Efter besøg i kiosken fylder vi vand på vore flasker og tager videre på vores færd.

Da vi når frem til Saltärne er klokken blevet lidt for mange, og vi er alle trætte, så vi går ind det første, det bedste sted. Der er lidt mørkt i den tætte skovbevoksning, og mens de andre sonderer terrænet, smutter jeg om på den anden side af øen for at se forholdene an der. Her er lyst, et stort fladt og åbent græsområde, dejlig udsigt med mulighed for morgensol. Men da jeg kommer tilbage med de glade nyheder, har de andre allerede etableret lejr, fordi det er blevet så sent. Endnu en gang må vi sande, at vi skal søge lejrplads i god tid, fordi det godt kan tage lang tid at finde det helt rigtige sted. Især Allan skal man passe på. Hvis man bare nærmer sig land efter kl. 15, skal man kun vende ryggen til ham et splitsekund, så er han sprunget i land, har slået teltet op og er begyndt på aftensmaden. Vi tildeler hinanden en times hvile, inden vi går videre med aftenens program. I aften står den på frikadeller med brun sovs og nye kartofler. Jo, han kan i sandhed krildre vore ganer, ham Allan. Da det sidst på turen tynder ud i mad beholdningen, tilbyder han at tilberede en flaske ketchup som vildt. Vi har aftalt at have en overraskelse med hver til turen. I går blev der holdt surprise party for mig, så i aften byder jeg på Irish coffee, og Anne serverer lækre hjemmebagte italienske biscotti kager med nødder, mandler og chokolade, som nydes sammen med diverse guf ved bålet, hvor vi vender dagens begivenheder. Kortene studeres, og dagens etape opmåles til 20 km. Morgendagen planlægges løst, da vi ikke har nogen fast rejseplan hjemmefra. En del af oplevelsen er jo, at vi er vejrafhængige og også gerne vil give os tid til de spændende ting, vi møder undervejs.

Dagens observationer:

330 Rødkløver
344 Gul Flagbælg
535 Tykbladet Ærenpris
536 Læge Ærenpris
540 alm. Kohvede

Mandag d. 27 juni: Saltärna - Nötanabben

I dag sover vi længe og står først op efter 9. Vi må jo trænge til det. Vinden har rejst sig, og vi går og lurer lidt på vejret og vandet. Under morgenmåltidet kommer en større kvægflok trampende gennem skoven. Det viser sig, at vi har lagt kajakkerne midt i deres vandingssted. Som rosinen i pølseenden dukker tyren op og fnyser foragtligt over vores tilstedeværelse. På et tidspunkt bliver de lidt for nærgående, og da træder mor Marker i karakter. Med en opvækst på landet er hun vant til disse overdimensionerede medskabninger med horn, så hun går dem langsomt men frygtløst i møde. ”Nu er det nok”, ”Kan I så gå væk” og ”Af sted med jer”, siger hun roligt, samtidig med at hun svinger rytmisk med armene. Og søreme om de ikke hummer sig – imponerende! Vi mindes en film, hvor hovedpersonen fik navnet ”Danser med ulve”, så Birthe får straks det poetiske tilnavn ”Hundser med køer”. Efter at det afbrudte morgenmåltid er afsluttet, bryder vi op og tager af sted. Det er gråt i vejret, og vinden er taget yderligere til. Vi søger så vidt muligt læ under øerne, men ind imellem må vi ud i bølgerne. Heldigvis kommer de stadig bagfra, men det kan jo være en spøjs oplevelse, når de drejer rundt med kajakken, så det bliver en slags ”danser med bølger”. Vejret klarer op i løbet af dagen, men blæsten holder ved. Først på eftermiddagen går vi i havn ved Ekenäs ved Rönneby havn for at tanke vand og spise frokost.

Så pløjer vi os videre frem i geologien. Vi havde udset os Karön eller én af de andre øer syd for Rönneby til overnatning, men ingen af dem er velegnede. De er for tæt bebyggede, så vi må videre. Solen går bag en sky, og det blæser mere op. Vi forcerer et stort åbent stykke i høj sø for at komme over i vigen ved Nötanabben. Vi spredes over et stort område i vores søgen efter natlogi. En time endnu bruger vi til at undersøge forskellige muligheder, men der er ingen oplagte steder at gå i land. Der opstår lidt krisestemning, for tiden løber, og sulten og trætheden melder sig. Allan påstår, at han har siddet så længe i kajakken, at alt blodet er presset op i hovedet, så hvis han ikke snart kommer i

land og får lettet trykket, risikerer han en hjerneblødning. Det må vi bøje os for, så vi beslutter os for et landgangssted, selvom der inde på bredden befinder sig en velkomst komité bestående af 5 livlige stykker ungvæg.

Frisk guano fra canadagæssene kan vi leve med. Fårelorte er nærmest et must, hvis det skal være hyggeligt, men kokager er vi derimod ikke så begejstrede for. Ikke pga. kagerne, men fordi vi ikke er trygge ved at have en flok trampende kvæg gående løs rundt mellem kajaker og telte. Klokkeren er imidlertid blevet halv syv, så vi må bide i det sure æble, gå i land og etablere lejr på et indhegnet og ikke særligt charmerende sted ca. 100 m fra kajakkerne, som vi trækker ind i sivene, så de ikke ligger i vejen, når vores hornede ”venner” skal ned at bade og drikke. De 5 tyrekalve tumler kåde omkring, løber om kap, leger hensynsløst tagfat mellem teltene og galoperer ud og ind af bevoksningen. De er meget nysgerrige og nærgående og foretager indgående undersøgelser af vores telte, som de slikker salt fra, ligesom de nipper til vores poser og tingene på tørresnoeren. Ind i mellem bliver det bare for meget, men når vi på bedste amatørvis prøver at genne dem væk efter Birthes anvisninger, stiller de sig bare op og gør front, som om de ville sige: ”Hva’ så? Var der noget?” – og det ... det var der så ikke, blot en venlig henstilling. Efter nogen tid mister vi dog nyhedens interesse, og til sidst lader de os være i fred, så vi kan få lavet aftensmad. Vi laver køkken og bålplads under nogle træer. I aften står den på baked beans og bacon - en sikker publikumssucces fra sidste år. Under måltidet viser det sig, at vi har placeret os tæt ved en myretue, og køkkenet ligger midt på deres hovedlandevej. Vi prøver at ryge dem væk, men de intelligente dyr insisterer på deres første- ret, så til sidst må vi selv flytte os lidt og gøre plads. Ved bålet hygger vi os med kakao og whisky. Vores biolog har holdt sin ugentlige fridag, så der er ikke noteret nogen fund i dag. Afstandsmåle- ren viser 17 km. Klokkeren er kun 22, men vi er trætte. Det blæser kraftigt, så vi håber på bedre vejr i morgen, for vi skal ud i havet for at komme videre rundt om halvøen Gö. Det er sådan lidt af et kri- tisk punkt på turen, ligesom Hammerknuden kan være det derhjemme, og det ville være et lidt trist sted at få dikteret en overliggerdag. Nå, vi kan ikke andet end se morgendagen an. Lige nu skal det i hvert fald blive godt at komme til køjs, så vi lukker og slukker og ønsker god nat.

Tirsdag d. 28. juni: Nötanabben - Helgeö

Vi kunne have sparet os vore bekymringer. Vejret viser sig fra sin bedste side. Solen er trukket i arbejdstøjet og bruner og bager, og vinden har lagt sig til en svag nordvestlig brise, så det kan kun blive daggamle dønninger, vi kommer til at mærke. Mens vi sidder og spiser morgenmad kommer en lystig ældre herre forbi med sin lille gårdhund Lykke. Han hilser overstadigt godmorgen og kan viderebringe en ønskevejrudsigt for de næste dage. Han hilser igen og ønsker os god tur. Inden vi tager af sted, får vi også tid til at se på et forhi- storisk gravfelt, som ligger inden for den løkke, vi ligger i. Glemte er gårsdagens strabadser, og vi pakker hurtigt sammen og tager af sted i højt humør.

Vi går ud i det åbne hav og krydser Danziger gattet, runder halvøen Gö og lægger til kaj i den lille havn for at bunkre vand og få en kop kaffe.

Nu er det prekære punkt halvt passeret. Så går det videre, og efter at have rundet naturreservatet Lindholm, er vi atter i smult vand i læ for vestenvinden, så nu kan vejret bare komme an. Vi fejrer den vellykkede operation ved at gå i land på Styrviksholm for at holde frokost og middagshvil. Det er blevet rigtig varmt, så vi andre går omkuld og slikker sol, mens Allan braser dunser og laver kar- toffelmos iført sin nyanskaffede vildmarkshat og vatterede termobukser – et levn fra hans tid i skovbørnehaven. Det er noget af en gourmet tur. Vi er alle medlemmer af Vægtvogterne, så vi passer godt på vores vægt – man skulle jo nødig tabe sig. På et tidspunkt udbryster Lotte: ”Uhm, kan I mærke duften af enebær?”. Birthe synes nu mere, det lugter af frikadeljer. Man løber efterhånden

Forventningsfulde og glade kaiakister

tør for ord, når man skal beskrive disse øer, men Styrviksholm tilhører kategorien med 5 stjerner, eller med den nye betegnelse: en rigtig frikadelle ø. I dag får vi varm mad til frokost, for i aften er det Allans overraskelse, der står for tur. På aftenens menukort står der: ”Allan snorkler og fanger aftensmaden” – hvad det så end betyder? Under en lille sviptur på øen, finder jeg en hjortetak fra en seksender, som sikkert har været på besøg, mens isen dækkede vandet. Den skal med hjem på hyl- den som et kært minde med angivelse af årstal og findested.

Nu går det nordpå, indenom Eneholmen og under den lille bro ud til Torkö for at slutte dagens etape på Helgeö, som bliver vores næste camp. Det er højsommer, vi har fundet en ideel plads i god tid, så inden vi går i land, vil jeg lige teste min grønlandervending med fuldt pakket kajak. Lotte ligger klar til at give mig en spids, hvis det skulle mislykkes, men til min behagelige overraskelse er der ikke megen forskel at mærke. Lidt trægere i optrækket måske, men til gengæld mere inert. Glad for denne konstatering går vi i land og finder os en plads i solen til teltet. Efter at lejren er etableret og vi har fået et aftenbad, går Allan i aktion. Han ifører sig svømmefødder, snorkel og dykkerbriller og går på jagt efter aftensmaden i det lave vand. Vi andre følger optrinnet fra første parket. Først cirkler han søgende omkring, men inden længe bliver der røre i vandet, og vi kan se, at der kæmpes hårdt derude. Kort efter dukker Allan op til overfladen og giver signal til Knud om at hale ind i den line, Allan har trukket ud efter sig. Knud haler ind, og spændingen stiger. Snart dukker der et glas kryddersild op til overfladen, så et med spegesild og endnu et med karrysild. I alt 7 glas sild er der kommet på krogen, og vi klapper af den udførte dåd, men Allan vinker afværgende og tager igen ud – denne gang lidt længere væk. Snart bliver der atter uro i vandet. Kaskader af vand sprøjter til alle sider. Nu og da dukker Allan op og råber, at det er en vild krabat. Vi opmuntrer ham med tilråb. Vandet piskes til skum. Allan pruster og har svært ved få luft gennem snorklen. Til sidst udmattes byttet dog, kampen er tilsyneladende afgjort, og Allan svømmer tilbage mod os. Knud står parat med ketsjeren, og da Allan når helt ind, lykkes det dem i fællesskab at få byttedyret i nettet. Knud løfter det triumferende i vejret og præsenterer en flaske snaps for os andre. Vi kvitterer for stuntet med stående ovation.

Vi varmer marshmallows

på, og Lotte overrasker ved at byde på marsmallows, som vi sætter på pinde og varmer over gløderne. Vi sender en kærlig hilsen til vort broderfolk og deres allemandsret, som også giver os danskere mulighed for at opleve den svenske natur så betingelsesløst. Med kajakken som transportmiddel i dette paradys kan man bevæge sig i alle retninger, træde sine egne spor – helt uafhængigt af veje og stier – og samtidig selv udvælge sit natteleje. Det er den ultimative frihed. Stjernerne kommer frem, og det er svært at bryde op.

Onsdag d. 29. juni: Overliggerdag

Morgenen starter som sædvanlig med et bad i dejligt solskin. Kim og Lotte svømmer helt over til Torkö og tilbage igen. Birthe og Knud vil ture lidt rundt i nærområdet i dag. Anne og Allan vil tage ind til Listerby og købe brød og æg og så i øvrigt slappe af. Kim, Lotte og jeg vil tage på dagstur

rundt om Hasslö, så efter morgenmaden gør vi hver især klar til dagens gøremål. Kim, Lotte og jeg sætter kursen mod sydøst og slalomer mellem en række større øer, indtil vi kommer ud på åbent hav. Så stikker vi direkte sydpå langs en række mindre skær. På Kättelskär lægger vi ind og holder kaffepause i læ af den lave klippe. Så runder vi Hasslös sydspids og går ind i Garpen havn for at forrette vores nødtørft. Undervejs ved Yxnaholmen ser vi et par dunede terneunger, som sidder på en lille sten, som de kun lige akkurat kan være på. Rundt om os fisker forældrene. Så snart de har fangst, flyver de hen til ungerne og fodrer dem, mens de hele tiden holder sig i luften - imponerende flyvefærdigheder. Vi går ind i Horn havn og spiser frokost. Bagefter går vi ind til det lokale supermarked og køber frugt, brød, batterier og ikke mindst et par klip-klapper til Lotte. Hendes Teva sandaler gik i stykker allerede første dag, så hun nyder at få noget på fødderne, som minder lidt om rigtige sko. Bagefter går vi på café og får en kop kaffe med æbletærte og en is. Vi kan jo ikke undvære civilisationen, men det er nu rart at sætte sig i kajakken igen. Vi går under broen mellem Almö og Hasslö og vender næsen ”hjemad”. Der er tid til afslapning inden aftenmaden, så vi slænger os i solen og hviler lidt ud efter de 22 km. Vi er efterhånden blevet godt brunet og branket af solen. Myggene har indtil nu ikke generet os, men det er flåt- og tægeområde, og de er nogle ihærdige små asner, så den står på daglig kontrolundersøgelse. I dag var jeg f.eks. blevet uønsket vært for ikke mindre end 8 stykker, så det er godt, vi har tægetangen med.

Vi samles under indtagelsen af dåsebøffer med kartoffelmos og så selvfølgelig blodplasma. Senere ved bålet udveksler vi dagens oplevelser. Knud og Birthe fulgtes ad det første stykke tid, hvorefter Birthe tog tilbage for at botanisere, men det blev vist ikke til så meget, for floraen beskrives kort som: ”466 Engelskgræs”. Knud har været længere omkring og prøvet at fiske flere steder, men desværre har han ikke haft heldet med sig. Anne og Allan har været i land og måtte traske langt for at komme til en butik i Listerby, som så ikke en gang havde noget særligt udvalg. Alle har nydt dagen, hver på sin måde, og så kan det jo ikke være bedre. I morgen skal vi atter videre, men først efter en god nats søvn.

Torsdag d. 30. juni: Helgö – Korpanappen

Korpanabben torsdag:

88 Strandkogleaks
163 Kær-fladstjerne
269 Bidende Stenurt
307 Norsk Potentil
311 Hunderose
330 Rødkløver
333 Hvidkløver
339 alm. Kællingetand
348 Vårfladbælg
349 Muse-vikke
493 Krybende Læbeløs
540 alm. Kohvede
557 Lancet-vejbred
588 Blåklokke
589 Blåmunke
614 alm. Røllike
664 Kær-høgeskæg
Hybenrose

Kim og Lotte falder i staver over udsigten

skumsprøjt for boven. Vi holder godt øje med den, for den har ikke periskopet oppe. Efter et stykke tid, må vi konstatere, at ubåden til trods for den tilsyneladende fart, ikke flytter sig, og til sidst må vi erkende, at det blot er en klippe med brænding – men silhuetten ligner utroligt, så fejltagelsen er forståelig. Dagens opgave består i at finde en god plads så tæt på Nättraby som muligt, da der herfra er busforbindelse tilbage til vores udgangspunkt. Det får vi brug for, når vi om et par dage skal hente bil og trailer. Vi satser på Ramsö, som ligger blot 1 km ud for åen, der fører ind til Nättreby. Vi undersøger øerne undervejs, hvoraf flere fint kan bruges, men heldet er med os. Ramsö viser sig nemlig at være en ny frikadelje ø, som nøjagtig opfylder vores behov. Så er det problem løst. Vi glæder os allerede til komme tilbage om et par dage, men lige nu skal vi videre. Først vil vi runde et lille skær, som hedder Danmark. Det viser sig at være et lille, sølle og nøgent skær, som kun frister en flok måger. Hvis det skal tages som udtryk for svenskerne mening om Danmark, så hænger venskabet i en tynd tråd – vi synes bestemt, vi har fortjent bedre. Vi forhører os efterfølgende, om der ligger en historie bag navnet, men får aldrig nogen forklaring. Så går vi ind til lystbådehavnen i Bergåsa for at tanke vand, og får en sludder med nogle lokale lystsejlere, som hjælper os til rette. Under vores søgen efter et egnet overnatningssted møder vi 2 lokale kajakpi-

Stemmingsbillede fra lejren

ger, som anbefaler os naturreservatet ved Korpanappen et par kilometer mod nord. Da vi når frem, ser stedet sådan lige ved første øjekast ikke så indbydende ud, men det skal vise sig at vinde overbevisende ved nærmere bekendtskab. Vi går i land og indretter os. Mørke skyer trækker hen over os, og der falder nogle dråber regn, så Knud og Kim rigger Knuds medbragte presenning til inde mellem træerne som et shelter, vi alle kan være under, hvis det bliver nødvendigt, når vi skal lave mad og spise. Det gør det heldigvis ikke. Det klarer nemlig hurtigt op, og solen kommer atter frem. Den sene eftermiddagssol kaster skrå, gule strålebundter gennem træernes løv, og fugtigheden står som mosebryg i luften og giver lejren et eventyrligt skær. Den store lodrette klippevæg, som ligger nabo til lejren, gløder i solen og over klippevæggen toner en regnbue frem, som tegn på gudernes velvilje. Vi går på skift op på toppen, hvor der er en helt utrolig smuk udsigt over havet og de omgivende øer, og herfra kan man også kigge lige ned på lejren, kajakkerne i vandkanten og bålpladsen. De stærke, gule farver anslår en helt speciel eventyr stemning. På lejrpladsen er der anlagt bålplads, i et lille træskjul ligger der tørt brænde, og der står et bænkarangement ved bålpladsen, så vi kan sidde og nyde udsigten, mens vi indtager aftensmaden, som står på gullasch og kartoffelmos. Dagens sejlads opmåles til 20,5 km. Da skumringen sænker sig, placerer Anne 25-30 fyrfadsllys rundt om på den flade klippe. Det er meget stemningsfyldt, og efterhånden som mørket falder på, virker det, som om stjernerne spejler sig i vandet. Man mærker ikke, at der kun er 4 km til Karls-

krona centrum. Ved bålet undrer vi os ligesom sidste år over, så få kajakroere man møder i dette oplagte rovand. Vi har mødt en enkelt gruppe tidligere, en flok nybegyndere fra Malmö på kursus. Det er ligeså forunderligt, at der er så få mennesker ude på øerne. Vi har endnu ikke været ude for at skulle dele en ø med andre. Der er selvfølgelig mange sejl- og motorbåde i alle størrelser, men ligesom herhjemme ligger de fleste i havn, og i øvrigt er der plads nok, så det er ikke noget, der generer. Men kajaker? Nej, stort set ingen. Vi beklager os ikke, vi undrer os bare. Vi slukker bålet, suger den sidste aftenstemning fra denne dejlige plads og lister hver til sit for at børste tænder og gå til ro.

Fredag d. 1. juli: Korpanabben – Västra Ramsholm

Vi slår øjnene op til en vidunderlig morgen. Fuld sol, vindstille, blankt vand, og alt ånder fred og idyl. Allan står nede ved vandkanten og ryster en paksæk, som han har fyldt med vand, sæbe og snavsetøj. Det fungerer fint som vaskemaskine. Det kniber bare med de 1600 omdrejninger til sidst, så bortset fra, at Knud og Allan efterhånden er ved at blive noget langskæggede, er hygiejnen høj, og umiddelbart synes vi ikke at bære præg af at have været af sted i 6 dage. Vi forlader den smukke plads. I dag skal vi gennem Karlskronas nordlige forstæder. Vi går endnu en gang ind til en marina for at fylde flaskerne med vand, og en kilometer senere glider vi ind i en kanal, som fører os under en lang række broer i flere etager. Hurtigere end vi mentalt kan følge med, skifter scenen, og vi befinder vi os pludselig i knudepunktet for indfaldsvejene til byen. For et øjeblik siden var vi i den fri natur, og nu ligger vi der som en flok Crocodile Dundees og ser os omgivet af larmende trafik på alle fire sider. Biler, busser og lastbiler drøner forbi, og passagererne kigger ligeså undrende på os som vi på dem. Snart går vi under den sidste bro, og ligeså pludseligt storbyen begyndte, ligeså brat er vi tilbage i naturskønne omgivelser igen - det føles helt uvirkeligt. Vi går under en idyllisk lille hvidmalet træbro, som forbinder en lille sivomkranset ø bevokset med høje, lyse birketræer med grunden til en større villa. Det må bestemt være den bro, Axel Andreasen havde i tankerne, da han skrev teksten til ”Under den hvide bro”.

Lotte dukker ud af sivjunglen

udbredt sivskov. Sejlrenden smaller efterhånden ind for tilsyneladende at lukke helt til, og vi frygter at være havnet i en blindgyde. Vi deler os for at finde en passage, og efter nogen tids søgen finder vi et sted, hvor vi kan trænge igennem til en sejlrende på den anden side. På en strækning af mere end en kilometer slanger vi os gennem sivskoven. Blishøns med kyllinger går i skjul mellem sivene, når vi dukker op, og nu og da kan vi se en forladt svanerede. Det virker alt sammen meget fredeligt, men også fremmedarter, så fantasien går på afveje, og man tager sig selv i at spejde efter krokodiller og flodheste. Endelig kommer vi igen ud i åbent farvand og går stik syd for at campere på én af de to Ramsholme. Vi havde egentlig sat kurs mod den østlige, som så mest spændende ud, men her havde en familie med børn slået sig ned, så vi tager til takke og går i land på den vestlige. Menuen står igen på dåsemad, denne gang forlorn skildpadde og ris. Til

Vi lægger ind ved et lille badested og holder kaffe-pause, og derefter går det i zig-zag mod næste lejrplads. Først mod syd for at runde halvøen Knösö, så mod nord for komme rundt om Säljö. Det må være Karlskronas whisky bælte, for vi passerer den ene pragtvilla efter den anden med anløbsbroer, hvor motorbåde ligger fortøjet, slæbesteder, udspringsvipper og pavilloner. Vi går i land på Säljö for at spise frokost, sole os og bade, inden vi fortsætter nord om Fäjö. Så drejer vi igen mod syd og kommer ind i en

Västra Ramsholm:

192 Bakkenellike
569 alm. Gedeblad
578 Hyldebladet Baldrian
591 Hjortetrøst
592 Strandasters

Smukke blomstrende tuer
af vild timian

dessert serverer Lotte brændte figer i chokoladesovs. Ved bålet fortæller Allan, at han har et videnskabeligt forsøg i gang vedrørende den optimale længde på hans sutteklud. Han har beregnet, at han i gennemsnit gennemtygger 25-30 cm sutteklud i timen. Med en søvnlængde på 8 timer, skal suttekluden altså være ca. 2½ meter lang for at kunne holde natten igennem, men han har givet den ½ meter mere for at være på den sikre side. Jo – sådan er livet så alsidigt. Vi har kun roet 15,5 km i dag, men det har været en meget afvekslende dag med skiftende og overraskende indtryk.

Lørdag d. 2. juli: Västra Ramsholm - Ramsö

Hans m.fl. i storbyen Karlskrona

Vi står tidligt op og pakker sammen. Børnene fra vores nabø er vadet gennem det lavvandede område, som skiller de to øer, og nu går de og fisker mellem sivene med deres net på vores side. Vi vinker til dem og forlader Ramsholmene. Med kursen stik vest rammer vi efter ca. 5 km de små holme øst for Karlskrona og styrer nordpå langs havnefronten. Byen er flådebase, og der må ligge en militær flyveplads i nærheden, for vi ser jævnligt helikoptere på himlen, både små med én rotor og store med to rotorer. Knud bliver tiltrukket af verdens mindste fuldrigger, som ligger side om side med andre smukke historiske skibe ud for byens maritime museum. Da vi går ind i den

lille blinde kanal, bliver vi mødt af hornmusik. På kajen er et menneskemylder og boder, som frister til et nærmere eftersyn. Som altid vækker vi opsigt, da vi lægger til kaj. Folk vinker og vil gerne snakke og høre, hvor vi kommer fra. Der er boder med udsækning og små lune retter. På en lille reberbane demonstreres rebslagning. Der er boder med salg af tovværksarbejde og maritime bøger. Kim og jeg køber lodder til et lotteri, hvor hovedgevinsten er en ustyrlig flot 13 fods ege i lyst, lake-ret træ. Vi kigger indenfor i foyeren til museet, køber postkort og får klistermærker til kajakken. Knud er frustreret over, at vi ikke har mere tid, for han kunne godt have brugt et par dage til at fordybe sig i museets udstilling. Det kunne jeg for den sags skyld også, men tiden er begyndt at løbe, så vi må videre, for det er i eftermiddag kl. 2, at Knud og Kim skal med bussen tilbage til Pukavik for at hente bilerne. Vi drejer ned ad en forkert kanal og må vende om for at komme under den nordlige bro til Karlskronas centrum. De nye og moderne boligblokke rejser sig lodret fra vandet. Vi vinker til folk på altanerne. Hvis de falder ned, ryger de i vandet.

Efter et par kilometer er vi igen ude af byen. Endnu en helikopter overflyver området, og bag os stikker et flådefartøj til havs under en buldrende larm. Vi passerer igen det lille skær "Danmark" og ankommer til vores destination Ramsö. Selvom vi har roet godt til siden museet, er der ikke megen tid at give af, så vi tømmer hurtigt kajakerne og samler affaldsposen og alle drikkeflaskerne i min kajak, og så følger Birthe, Lotte og jeg Kim og Knud på vej til Nättraby. Vi skal 2 km op ad den slyngede byå til centrum. Vi passerer lystbådehavnen i åens udmunding, efterfølgende den lille skærgårdsfærges anløbsplads og senere kirken. I begyndelsen er åen fin og bred med smukke åkan-der, men efterhånden snævrer den ind og bliver til sidst så lavvandet, at vi ikke kan komme videre. Vi må vende tilbage til færgelejet. Nu er det sidste udkald for Kim og Knud, så de springer i land og forlader os for at finde bussen. Birthe, Lotte og jeg går også i land. På den modsatte bred ligger kirken og kirkegården, og på vores side står en figur af Moses med de 10 bud på to stentavler. Vi går over til supermarkedet på den anden side af vejen. Vi skal købe brød, men det bliver nu også til chips og cola, øl og slik. Der er også en miljøstation, så vi kan slippe af med affaldet. Vi slapper lidt af i græsset oven på de sidste 10 km forceret roning, inden vi ror hen til lystbådehavnen for at fylde vores vanddunke. Lotte spørger en lokal sejler, om vi må tappe lidt vand, samtidig med at hun holder en flaske op for at gøre sig forståelig. Ja, ja, siger han, tager flasken og begynder belevent at fylde på for hende. Også den næste

Kanalen til Nättraby:

194 Hvid Åkande
195 Gul Åkande

flaske hun rækker frem, tager han galant imod og betjener hende på bedste vis. I mellemtiden er jeg kommet op på broen bag ham og har fået samlet gruppens 14 flasker, men se om han hjælper mig? Næ, sådan er der forskel på folk.

Tilbage på Ramsö rejser vi teltene. Jeg samler Kims oppakning sammen og sætter også hans telt op og indretter efter bedste overbevisning. Allan er ved at grave bålplads og kranse den med sten, så jeg samler og saver brænde, men der bliver også tid til at slappe lidt af. Aftensmaden står på dåserester, dvs. en blanding af forloren skildpadde og gullasch. Allan begynder at sysle i køkkenregionerne, og lige som maden er færdig, vender Kim og Knud tilbage efter vel udført mission, så vi kan alle samles om måltidet og høre om Kims og Knuds ekspedition. De har oplevet meget på de få timer, de har været væk. Ved bålet byder Kim på en Le Mumba, som hurtigt bliver til flere. Imens nyder vi solnedgangen og den smukke udsigt. En svanefar promenerer forbi i ophøjet majestæt. Et godt stykke bag ham kommer svanemor med et kuld svællinger. De ligger for det meste med rumpen lodret i vejret og stikker kun hovedet op, når de skal guffe de fundne lækkerier i sig. Inde på fastlandet kan vi se et stort herskabeligt hus. Der er lys i alle vinduer. Vi kan høre høje råb og latter. Et flerstemligt mandskor med svenske studentsange bæres over vandet til vores lejr og understreger den lyse nats magi. Vi har været tidligt oppe, oplevet meget og roet i hvert fald de sidste 10 af dagens 17,5 km i højt tempo, så vi går til køjs. Netop som vi har sagt god nat, er det slut med gluntesang, og natten slår revner i et brag af fed 60'er musik. De må have et anlæg derinde, som kunne bruges på Roskildefestivalen, og det kører for fuld skrue. Lotte og jeg tager en svingom på vej hen til teltet. En times tid endnu giver festen genlyd mellem øerne, men det er hensynsfulde mennesker, så ved midnatstid slutter festen heldigvis. Der lukkes og slukkes, og vi kan kaste os i Morfeus' arme.

Søndag d. 3. juli: Ramsö – Västraskär - Nättraby

Det er vores sidste dag. Sommeren fortsætter uhæmmet. Vi vil udnytte de sidste 3-4 timer til at aflægge besøg på nogle små skær omkring 5 km stik syd for os. En lille, nysgerrig vadefugl gør os selskab under morgenmaden og tripper ugenert omkring og tager os i øjesyn. Går ned til vandkanten, glider på den glatte klippe og sætter sig på enden i vandet. Op igen, går rundt og pikker lidt til vore ting. Den ser ikke ud til at være syg, men er måske alternativt begavet. Vi bliver i hvert fald enige om, at det må være en reinkarnation af vores blinde makker, Kurt, som stødte til os den første aften. Vi lader ham blive tilbage, pakker lejren i bådene og stikker sydpå. Havet er helt stille og blankt, som var der gydt olie på det. Stævnen trækker fine linier ned langs siden. Birthe bliver helt højstemt og sammenligner det med at sætte de første spor i ny, jomfruelig sne. Efter en times tid har vi nået vort mål. De små øer, skær og holme glimter i solen som en perlerække og lokker: "Tag mig!" "Nej, tag mig!". Der er frit valg på alle hylder, og det er svært at vælge, men vi beslutter os til sidst for Västraskär. Vi tager et bad, men det køler kun lidt, for vandet er efterhånden blevet helt lunt. Så finder vi frokosten frem og hygger os i solen, indtil det er tid at ro de sidste kilometer tilbage til lystbådehavnen i Nättraby, hvor vi sidst tankede vand, for her har Kim og Knud stillet bilerne og traileren.

Tilbage er blot at fortælle, at vi fik læsset bilerne og kom til Ystad uden komplikationer. På færgen satte vi os i restauranten og betalte for buffeten, og vi kan med god ret hævde, at det ikke var os, de tjente penge på den dag. Allan købte rødvin for de sidste svenske fællespenge. Det har været en billig ferietur: 500 kr. for maden, 400 kr. for billetten og 162 kr. til benzin, så en sådan tur behøver ikke at vælte budgettet. Hvis bare man investerer 10.000 kr. i en kajak, 5.000 i tilbehør, endnu 5.000 kr. i rotøj og atter andre 5.000 kr. i campingudstyr, så kan man sagtens overleve en uge i højsommeren i den svenske skærgård. Vi var i Nexø ved 22 tiden, så vi kørte bare den læssede trailer ind i klubhuset og mødtes dagen efter for at rengøre grejet, dele de sidste madrester og lægge på plads.

Vi har haft en dejlig uge sammen, men det var ikke vemodigt at tage afsked med skærgården, for vi skulle jo ikke hjem til en lejlighed i storbyen, men hjem til dejlige Bornholm, hvor vi kan fortsætte med at ro skønne ture, bade og sole os og - ja leve livet med naturen i hverdagen.